

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

2021. március – áprilisi hírlevele

Tisztelt Tagtársaink!

A járványhelyzet miatt még mindig csak az online térben találkozhatunk, de számos érdekes programmal készülünk a tavaszi hónapokra.

Mindenekelőtt felhívjuk figyelmüket, hogy jelenlegi terveink szerint a Társulat évi rendes közgyűlésére március 29-én, hétfőn kerül sor, sajnos ismét renghagyó módon:

1. A Társulat 2020. évi működéséről szóló dokumentumok elfogadása

A tavalyihoz hasonlóan a fenti dátumot megelőző napokban közzétesszük a közhasznúsági jelentéshez szükséges beszámolókat (levélben, e-mailben és a honlapon) és az ezek levélbeli elfogadásához szerkesztett szavazólapot (a jelentést könyvelőnk nyújtja be évente a Bíróságra). Tekintettel a hosszú ideje tartó rendkívüli helyzetre, szükségesnek tartjuk az alapszabály kisebb mértékű módosítását (az online szavazás beemelését), a szavazólap erre is ki fog térni.

A szavazólap visszaküldésére a dokumentumok közzétételétől kezdve 14 nap áll majd a tagság rendelkezésére.

2. A közgyűlésen esedékes tisztújítás

2021-ben tisztújító közgyűlés esedékes, alapszabályunk szerint az ehhez kapcsolódó titkos szavazást élőben kell megtartanunk. A szavazás a vezetőség mandátumának egy éves meghosszabbítását tudja biztosítani, amit az Alapszabállyal együtt ügyvédi közreműködéssel kell jóváhagytatnunk a Bírósággal. A vezetőség valamennyi tagja vállalja tisztségének ellátását 2022. március végéig, amikor is egy jól előkészített tisztújító közgyűlést tartunk. Most tehát a jelenlegi névsorra kell szavazni. Erre **2021. március 29-én hétfőn 10 és 17 óra között** van lehetőség a Magyar Nemzeti Múzeum szolgálati portáján, az ott elhelyezett (de online is kiküldésre kerülő) szavazólapok és a jelenléti ív kitöltésével, utóbbi aláírásával. A szavazáshoz a portán egy dobozt helyezünk ki, és a megadott időben folyamatosan, de nem csoportosulva lehet majd leadni a szavazatokat.

3. A közgyűlés szakmai része

A közgyűlés ünnepi részét – díszelőadás, laudációk, díjátadás – feltétlenül „élőben” szeretnénk megrendezni, de erre már csak a második félévben van esélyünk.

Kérjük, számítsanak tehát a fent vázolt többlépcsős közgyűlés meghirdetésére március folyamán. Terveink szerint a vonatkozó dokumentumokat **a március 22-ével kezdődő héten** küldjük ki. Ez alkalommal pontosítjuk majd a részleteket, a tennivalókat. Amennyiben a vírushelyzet romlik, és emiatt a közgyűlést el kell napolnunk, erről is küldünk tájékoztatást.

Máris köszönjük eddig is megtapasztalt együttműködésüket.

A Műemléki Világnap (április 18.) hazai rendezvényeit idén április 16-án tartják meg, terv szerint a Hadtörténeti Intézet és Múzeumban. A világnap részletes programjáról április elején az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága honlapján (<https://www.icomos.hu/index.php/hu/>) tudnak tájékozódni.

Az idei évben is sor kerül majd az **Ásatási beszámoló**k című, nagy múltú rendezvényünkre, ennek időpontjáról és módjáról (online – offline) később tájékoztatjuk a tisztelt tagságot.

Figyelmükbe ajánljuk a **Ferenczy Múzeumi Centrum** online programjait. Az intézmény Facebook-oldalán rendszeresen közzétett régészeti témájú beszélgetések műsorvezetője Rác Tibor kollégánk: Nagy Balázs – az újlengyeli éremleletről; Laszlovszky József – a muhi csatáról. Ajánljuk még az „Egy mű – egy történet” című, művészeti és régészeti alkotásokat ismertető sorozatot. Szintén a múzeum régészeinek tollából jelennek meg írások a nagyközönség számára az alábbi blogon: <http://www.kozossegiregeszet.hu/index.php>.

Kérjük, hogy az idei tagdíjbefizetéseket, az esetleges elmaradások rendezését lehetőleg átutalással intézzék. Számlaszámunk: **11708001-20330749-00000000** (közleményként kérjük feltüntetni a befizető nevét). Ha szükséges, csekket, nyugtával Tamás Tímea továbbra is rendelkezésre áll a Magyar Nemzeti Múzeumban (tel.: 327 7771).

Ugyanitt szeretnénk jelezni, idén is számítunk tagjaink támogatására személyi jövedelemadójuk 1%-ának részünkre történő juttatása útján. Köszönet illeti mindazokat, akik az elmúlt években ezzel is hozzájárultak a Társulat céljaihoz. Emlékeztetülül **a Társulat adószáma: 19007737-1-42**

Programjaink:

- **Fischl Klára:** Lelet a lőtér oldalából – a borsodivánkai ásatások legújabb eredményei és a BORBAS projekt. 2021. március 17., 15.00

Az előadás egy napjainkban is folyó bronzkori, többretegű településásatás legújabb eredményeit és az ásatást is magába foglaló nemzetközi dél-borsodi településkutatási projektet (BORBAS) mutatja be.

- Az **Archeometriai Műhely** 2021. évi első vitaülését online módon tartjuk meg, 2021. március 26-án (péntek), 9–12:30 között. Téma:

NKFI (OTKA) K 131814 sz. program, 2019-2023 „Csiszolt kőeszköz és szerszámkő nyersanyagok nagyműszeres vizsgálata a Kárpát-medence és környezete őskori távolsági és regionális kereskedelmi hálózatainak feltérképezéséhez”, projektindító. Témavezető Kasztovszky Zsolt. A kutatás az őskor újkőkortól bronzkorig tartó korai szakaszának legszélesebb kapcsolati és kereskedelmi rendszerének kutatását tűzte ki céljául, a kőeszközök nyersanyagának és a nyersanyag származási helyének meghatározása segítségével. A vitaülésen ismertetjük a program célkitűzéseit és az első év eredményeit. A részletes programot és az előadások kivonatát az archeometriai honlapon tesszük közzé (<http://www.ace.hu/amestry/prog-h.html>).

A rendezvény online, „Teams” programon keresztül zajlik. A részvétel regisztrációhoz kötött, a részvételi szándékot kérjük március 25-ig (csütörtök) érvényes e-mail-cím megadásával jelezzék a következő e-mail-címen: Tamás Sági <cseregle@gmail.com>

Szeretettel várnak minden érdeklődő tagtársat a szervezők:

Kasztovszky Zsolt, Szilágyi Veronika, T. Biró Katalin, Sági Tamás

- NKFI (OTKA) program bemutatása: **Esterházy Pál nádor barokk udvara** – gyűjtemények, művészek, mesterek és feleségek. Témavezető Monok István. 2021. április 14., 15 óra. Előadók:

Kiss Erika: Kincstár, gyűjtemények

Király Péter: Az udvar zenei élete

Viskolcz Noémi: Házasságok

Zvara Edina: Könyvtár

Dísztal a vezekényi csata ábrázolásával. Ph. J. II. Drentwett, Augsburg, 1654. Iparművészeti Múzeum

- **Rosta Szabolcs:** A bugaci Pétermonostora és a Homokhátság szerepe az Árpád-korban.

Időpont: 2021. április 21., 15:00 óra

A Kiskunsági Homokhátság ma a pusztaszinonimájaként él tudatunkban. Ez leginkább abban gyökerezik, hogy a középkori Magyar Királyság történetének két legnagyobb méretű pusztítása ezt a vidéket különösen mélyen érintette. Mind az 1241–42 évi tatárjárás, mind a török hódítás is szinte teljes romlást, elnéptelenedést hozott e területre. Mindazonáltal ez a helyzet különleges lehetőségeket is tartogat a régészet számára, hiszen a katasztrófák hozadékaként számtalan helyen szinte pillanatképként őrződtek meg máig az egykori történések. 2010-ben kezdődött Bugac-Felsőmonostoron az a komplex régészeti kutatás-sorozat, melynek során sikerült azonosítani Pétermonostorát, a Homokhátság Árpád-kori gazdasági, szakrális központját. Ezzel párhuzamosan kiterjedt, újszerű történeti-földrajzi program indult el a Bács-Kiskun megyei középkori települések feltérképezése céljából. A bugaci feltárás, valamint sok egyéb helyszínen folytatott ásatások tanulságai alapján e vidék Árpád-kori történetét, egykori szerepét számos ponton lehet kiegészíteni, akár átírni. A kiskunsági feltárások adatai ráadásul szélesebb kitekintésre adnak lehetőséget több régészeti kérdésben is. Az eredmények révén olyan problematikus dolgok kapcsán juthatunk közelebb a válaszokhoz, mint az s-végű karikák viselete, a faszenes sírok kronológiája, a tatárjárás kézzel fogható nyomai vagy akár az Árpád-kori síkvidéki erődítésrendszer.

- **Földi Eszter:** Nyomdászinasból miniszteri tanácsos: Helbing Ferenc, az Iparművészeti Iskola egykori igazgatója. 2021. április 28., 15:00 óra

Helbing Ferenc (1870–1957), a szecessziós plakátművészet és modern reklámgrafika jelentős mestere a 20. század elején megszülető alkalmazott (mai szóval tervező) grafika egyik első képviselője volt Magyarországon. Bámulatos karrierje azt is jól mutatja, hogyan vált az iparművészeti tevékenység a társadalmi felemelkedés egyik lehetséges eszközévé. Nyomdászinasaként kezdte pályáját, elismert, megbecsült tervezőgrafikus vált belőle, aki az Iparművészeti Iskola igazgatójaként vonult nyugdíjba. Helbing pályáját és legszebb műveit Földi Eszter, a művész monográfiája mutatja be.

Helbing Ferenc: Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Tavaszi Nemzetközi Kiállításának plakátja, 1901

Budapest, 2021. március 1.

Láng Orsolya

titkár

Jávor Anna

elnök

Wollák Katalin

főtitkár